I: Preguntas do tema

1. O teatro galego do século XX. Tendencias, autores e obras.

2. Os modelos narrativos de finais do século XX.

3. Narrativa: autores e obras.

SOLUCIÓN:

1. O estudo do teatro galego do século XX permítenos establecer tres etapas: 1900-1936; 1936-1970; 1970-fin de século.

Primeira etapa. O teatro galego inicia o século coa creación da Escola Rexional de Declamación (1903), que, presidida por Galo Salinas, representou *A ponte* (primeiro drama galego en prosa) de Lugrís Freire. Posteriormente o teatro galego recibe o impulso das Irmandades, que cren que este xénero é o máis adecuado para a difusión das súas ideas. Así crearon o Conservatorio de Arte Galega, que puxo en escena *A man da Santiña* de Cabanillas. Entre 1923 e 1926 o Conservatorio convértese na Escola Dramática Galega que desenvolve unha grande actividade, representando obras de Antón Villar Ponte, Leandro Carré Alvarellos, Armando Cotarelo Valledor (*Trebón*, 1922; *Sinxebra*, 1923; *Lubicán*, 1924; *Beiramar*, 1931; *Mourenza*, 1932; *Hostia*, 1926), Risco (*O bufón de El Rei*, 1928), Otero (*A lagarada*, 1929), Cabanillas (*A man da Santiña*, 1921; *O Mariscal*, 1926), e Dieste (*A fiestra valdeira*, 1927).

Segunda etapa. Despois da guerra a actividade teatral continúa en Buenos Aires, onde, entre 1936 e 1944, funciona a Compañía Galega Maruxa Villanueva (Castelao: *Os vellos non deben de namorarse*, 1941). En 1957 Blanco Amor funda o Teatro Popular Galego e escribe numerosas pezas (*Farsas para títeres*, 1962; *Teatro pra a xente*, 1974). En Galicia, aínda que se produce teatro, non se coñece. Así autores que xa publicaran antes volven publicar agora, como é o caso de Otero (O desengano do prioro, 1952; Teatro de máscaras, 1975), Cabanillas (Macías o namorado, 1956; Fole (O pauto do demo, 1958), Cunqueiro (*O incerto señor don Hamlet, príncipe de Dinamarca*, 1959; *A noite vai coma un río*, 1969) e outros (Carballo Calero, Franco Grande, Manuel María, Bernardino Graña,...).

Terceira etapa. Nos anos setenta produciuse un cambio no tipo de teatro, pois pasa a ter unha función social e xorden moitos grupos independentes. As “Mostras” de teatro de Ribadavia e o concurso “Abrente” significaron un gran pulo para a produción dramática. Aparecen autores como Vidal Bolaño, Camilo Valdeorras, Francisco Taxes, Millán Picouto, Ruibal,...

2. No último terzo do século XX xorde un grupo de novelistas que van ser os responsables dunha nova etapa de ouro para a nosa narrativa. Esta etapa recibe o nome de Nova Narrativa, nome debido a influencia que sobre eles exerce o Nouveau Roman francés. Estes escritores intentan renovar as técnicas e os temas para superar dunha vez a tradición literaria dos continuadores do grupo Nós e a influencia dos movementos dominantes da literatura española. Foi un novo intento, como xa fixera a xeración Nós, de europeización da literatura galega.

Tematicamente intentan reproducir a situación alienante producida pola ditadura, a industrialización e a sociedade de consumo. Xurdiron historias nas que predominaba a sensación de soidade, terror e angustia, protagonizadas por personaxes anónimos carentes de características especialmente atractivas.

Tecnicamente, para representar con maior credibilidade esa realidade sentida como deshumanizada, abandonan o narrador-omnisciente para pór en práctica outros puntos de vista (narrador-protagonista, narrador-observador, monólogo interior, multiperspectivismo. Tamén se producen cambios no tratamento do espazo e do tempo; xogouse co tempo subxectivo, non lineal e co espazo tamén subxectivo cargado de simbolismo.

3. Os autores e obras máis salientables son: Gonzalo Rodríguez Mourullo (*Memorias de Tais*, 1956), Camilo González Suárez-Llanos (*Lonxe de nós e dentro*, 1961; *Coma calquera outro día*, 1962; *Cara a Times Square*, 1980; *Desfeita*, 1984), Mª. Xosé Queizán (*A orella no buraco*, 1965; *Amantia*, 1984), Xosé Luís Méndez Ferrín (*Percival e outras historias*, 1958; *O crepúsculo e as formigas*, 1961; *Arrabaldo do norte*, 1964; *Elipses e outras sombras*, 1974; *Retorno a Tagen Ata*, 1971; *Antón e os inocentes*, 1976; *Crónica de nós*, 1980; *Amor de Artur*, 1980), e Carlos Casares (*Cambio en tres*, 1969; *Xoguetes para un tempo prohibido*, 1975; *Os escuros soños de Clío*, 1979; *Os mortos daquel verán*, 1987; e *Deus sentado nun sillón azul*, 1999.

Outros autores contemporáneos non formarían parte deste último grupo de narradores.

II: Comentario de texto

Texto 1:

Le o texto e comenta os seus procedementos narrativos: narrador, accións, descricións, punto de vista, etc. Explica o valor do texto, como testemuña de linguas e culturas sen normalizar.

Desembarquei. Pasei as alfándegas. Uniformados sen afeitar, con dentes de ouro e a típica ollada dura de Terra Ancha capitaneando o rostro, abriron a miña equipaxe e interrogáronme. Faleilles en lingua azerrata e notei que contiñan a indignación. Aluguei un automóbil -un poderoso Bentely- que me deixou nunha pousada situada nos mesmos lindeiros da Grande Fraga.

Decidín entón, procurar o meu primeiro contacto, Ulm Roam, e dei os pasos necesarios.

Ulm Roam era o herdeiro do maxisterio de C. Roaç, que á súa vez érao do maxisterio de Diugo Nokao. Todos tres foran considerados, cada un no seu tempo, como príncipes da poesía azerrata, restauradores do idioma e definidores da nación oprimida. Todos tres cantaran os misterios da Grande Fraga e mailo outono nas viñas dos vales do Sul, así como a diferentes herois dos séculos XIII a XVII. En Anatí circulaban, de xeito xeralmente oral, os belísimos pensamentos de Ulm Roan: "É preciso darlle prioridade ao esprito." "Poñamos en vigor os valores da propia personalidade." "Cómpre prestixiar culturalmente o idioma: dotémolo dunha dimensión metafísica."

X. L. MÉNDEZ FERRÍN: *Retorno a Tagen Ata*

SOLUCIÓN:
Narrador protagonista en primeira persoa desde a subxectividade do cal se interpreta a realidade. O elemento descritivo está representado polo retrato dos gardas; o ensaístico, pola alusión aos devanceiros de Ulm Roam. O elemento narrativo é a busca de Ulm Roam, polo que o protagonista vén a Tagen Ata.
Algúns entenderon o texto como unha obra en clave sobre Galicia. Sen embargo, os topónimos e antropónimos sen adscrición realista a ningún país, poden facer que o texto se entenda desde calquera país ou cultura.

Texto 2:

Le o seguinte texto:

Chamábanlle Xudas. El non sabía por qué. Andaba a pedir. Entraba nos bares polas noites e dicíanlle "Xudas baila unha rumba". Bailaba. "Xudas, canta" E cantaba Granada. Sempre cantaba Granada. Ó rematar pasaba a gorra e botábanlle unhas cadelas. Tamén sabía dous contos: o do crego e a pita e o do neno parvo. Por contar o do crego cobraba unha peseta. E polo do neno parvo pedía un peso.

CARLOS CASARES: *Vento ferido*

1. Establece o tipo de narrador que aparece nel e caracterízao.
2. Relaciónao cos narradores e personaxes característicos que presenta a *Nova Narrativa.*

SOLUCIÓN:
1. É un narrador obxectivo, que tenta reproducir só o que ve ou oe.
2. Este narrador é o habitual da nova narrativa, que desbota o narrador omnisciente. Coma os personaxes de *A orella no buraco*, *Arrabaldo do norte*, etc., é un antiheroe.